

**ОСОБИСТІСТЬ ТА ОСВІТА
В УМОВАХ СУЧАСНИХ
СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ВИКЛИКІВ:
ЦІНІСНО-СВІТОГЛЯДНІ
ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ**

**THE INDIVIDUAL AND EDUCATION IN
THE CONTEXT OF CONTEMPORARY
SOCIO-CULTURAL CHALLENGES:
VALUE-WORLDVIEW DIMENSIONS AND
SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL ASPECTS**

МАТЕРІАЛИ

II всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю

PROCEEDINGS

**of the 2nd All-Ukrainian Scientific and Practical Conference with International
Participation**

28 лютого 2025 р.

28 February 2025

Дніпро

2025

Dnipro

2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ ДНІПРОВСЬКА
АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ ТА АНТРОПОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК АЗЕРБАЙДЖАНУ
УНІВЕРСИТЕТ БІЛЕДЖИКА ШЕЙХА ЕДЕБАЛІ (ТУРЕЧЧИНА)
КАЗАХСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (КАЗАХСТАН)**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
K. D. Ushynsky South Ukrainian National Pedagogical University
Yaroslav Mudryi National Law University
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Dnipro Academy of Continuing Education
Institute of Archaeology and Anthropology, National Academy of Sciences of Azerbaijan
Sheikh Edebalı University of Bilecik (Turkey)
Kazakh National Pedagogical University (Kazakhstan)**

**ОСОБИСТІСТЬ ТА ОСВІТА
В УМОВАХ СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ВИКЛИКІВ:
ЦІННІСНО-СВІТОГЛЯДНІ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ**

**THE INDIVIDUAL AND EDUCATION IN
THE CONTEXT OF CONTEMPORARY SOCIO-CULTURAL CHALLENGES:
VALUE-WORLDVIEW DIMENSIONS AND SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL
ASPECTS**

**МАТЕРІАЛИ
II всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
PROCEEDINGS
of the 2nd All-Ukrainian Scientific and Practical Conference with International
Participation**

**28 лютого 2025 р.
28 February 2025**

**Дніпро
2025
Dnipro
2025**

5. Shapovalov M. O. Features of ethnocultural stereotypes in humorous texts (based on the French and Italian languages). *Bulletin of the Chelyabinsk State University*. 2012. 5 (259). Philology. Art Criticism. Issue 63. P. 176-179.

6. Sternin I. A. Models for describing communicative behavior, 2000. 27 p.

7. Баева Е. И. Особенности итальянского коммуникативного поведения, 2012, 228 с.

8. Бобнев Б. А. Образ как национально-культурный компонент многозначного слова (на материале итальянского языка.). *Вестник Челябинского государственного университета. Языкознание*. 2008. С. 17-22.

9 Сухоева Д. А. Образ Италии в творчестве В. Ф. Ходасевича. *Вестник Пермского университета. Российская и зарубежная филология*. 2017. Т. 9. Вып. 1. с. 130-137.

АХМАТОВА Наталія Олександрівна

аспірантка кафедри педагогіки,
Криворізький державний педагогічний університет

ОСВІТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗАГРОЗ

Освіта відіграє ключову роль у формуванні екологічної свідомості, виступаючи інструментом адаптації молодого покоління до сучасних соціокультурних загроз. Використання освітніх програм, орієнтованих на екологічну грамотність, сприяє усвідомленню взаємозв'язку між діяльністю людини та станом довкілля. Світове значення екологічної свідомості підкреслено у «Докладі ЮНЕСКО про освіту для сталого розвитку 2030: Навчання для нашого майбутнього» (UNESCO, 2021) [1], де наголошується на необхідності інтеграції екологічної освіти у всі рівні навчання. На думку світової спільноти, навчальні курси, інтегровані з екологічною тематикою, формують стійкі переконання щодо важливості охорони природи та відповідального споживання ресурсів. Застосування інтерактивних методів, практичних досліджень та цифрових платформ розширює можливості для поглибленого вивчення екологічних проблем і пошуку їх рішень.

Брак належної екологічної освіти створює ризик байдужості до проблем довкілля та некритичного ставлення до власної діяльності. Недостатнє висвітлення екологічних питань у навчальних програмах позбавляє учнів розуміння глибинних зв'язків між людською діяльністю та станом природного середовища. Відсутність систематичного формування екологічної свідомості може призводити до пасивного сприйняття екологічних проблем, ігнорування персональної відповідальності за збереження природи та невміння оцінювати довгострокові наслідки власних дій. Учні, які не отримують належних знань про екологічні виклики, ризикують залишатися байдужими до сталого розвитку та екологічних ініціатив. Освітній процес, позбавлений екологічної складової, втрачає важливий потенціал для виховання свідомих громадян, які здатні відповідально діяти в умовах сучасних екологічних загроз.

Обмеженість знань про екосистеми, вплив антропогенних факторів та способи мінімізації негативного впливу може призвести до ігнорування екологічних стандартів і відсутності ініціатив щодо збереження природи.

Відсутність розуміння принципів функціонування екосистем знижує усвідомлення важливості кожного компонента довкілля. Недостатня поінформованість про наслідки забруднення, надмірного використання ресурсів та зміни клімату породжує байдужість до необхідності впровадження заходів з екологічної безпеки. Учні без належних знань не сприймають екологічні проблеми як пріоритетні, що унеможлиблює розвиток у них відповідальних моделей поведінки.

Педагоги, які не володіють актуальними екологічними знаннями, стикаються з труднощами у формуванні екологічної свідомості учнів, що знижує ефективність освітнього процесу у сфері сталого розвитку. Недостатня екологічна грамотність педагогів, яка передбачає сукупність знань про екологічні системи, природні ресурси, глобальні екологічні проблеми та принципи сталого розвитку, а також умінь аналізувати екологічні виклики, впроваджувати інтерактивні методики та проєкти, формувати екологічно відповідальне мислення й мотивувати до активної діяльності, призводить до обмеженості у передачі повноцінних екологічних знань. Відсутність цих компетентностей ускладнює застосування сучасних педагогічних технологій та впливає на якість формування екологічної свідомості учнів, адже без належної підготовки педагоги не можуть ефективно донести важливість екологічної стійкості, мотивувати молодь до усвідомленого ставлення до довкілля та залучати її до активної участі у природоохоронних ініціативах.

Наше переконання, спрощене подання складних екологічних тем також може формувати хибне уявлення про масштаби та наслідки екологічних криз. Учні можуть залишатися пасивними спостерігачами, а не активними учасниками змін. Вчитель, який не усвідомлює важливості екологічної освіти, ризикує втратити можливість виховати покоління, здатне критично оцінювати екологічну ситуацію та діяти на захист довкілля. Педагог, що інтегрує екологічну тематику в навчальний процес, має забезпечувати розвиток екологічної культури, формувати навички раціонального використання природних ресурсів, пояснювати наслідки небального ставлення до природи.

Узагальнюючи, маємо наголосити: освіта, орієнтована на формування екологічної свідомості, є ключовим чинником у підготовці молоді до активної участі у сталому розвитку суспільства. Вона формує покоління відповідальних громадян, здатних усвідомлювати глобальні екологічні проблеми, впливати на екологічні процеси та ухвалювати виважені рішення щодо збереження довкілля. Педагоги, які володіють актуальними екологічними знаннями, здатні ефективно формувати екологічну свідомість учнів, мотивувати до відповідальної поведінки та залучати до вирішення екологічних проблем. Отже, система освіти, що інтегрує екологічну тематику, має потенціал стати потужним інструментом у подоланні сучасних екологічних загроз, формуючи у молоді екологічно відповідальну свідомість і готовність до активних дій заради збереження природного середовища.

Список використаних джерел

1. UNESCO. Reimagining our futures together : a new social contract for education. Paris : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. URL : <https://surl.li/jnanmb>.

БАЗАЄВ Олексій Дмитрович

*аспірант кафедри філософії,
Національний юридичний університет імені Я Мудрого*

КРИЗА ПРАВОСВІДОМОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ЗАСОБАМИ ОСВІТИ

Зростання кількості випадків проявів деформації правосвідомості, зокрема правового нігілізму, девіантних форм правової поведінки, скоєння диверсій під впливом засобів інформаційної пропаганди РФ спонукають до пошуку шляхів подолання та попередження цих явищ засобами освіти.

Метою нашої наукової розвідки є аналіз детермінант кризи правосвідомості в сучасному суспільстві та пошуку стратегій її подолання шляхом освітніх стратегій.

Зазначена проблема перебуває у колі розгляду вітчизняних науковців-філософів, правників та педагогів, зупинимось на актуальних положеннях окремих досліджень з теми. Наприклад, О. Соколовський витоками кризових явищ правосвідомості вважає посттоталітарну спадщину неефективної та репресивної системи, нівелювання закону, подвійну мораль та ігнорування прав людини, які вкорінювалися у свідомість громадян засобами освіти та виховання [7].

В свою чергу О. Макарова та Т. Галенко наголошують про небезпеку кризових явищ у правовій свідомості громадян в умовах інформаційної війни, глобалізаційних процесів, релігійних реформ [4].

Ю. Калиновський розвиває цю думку та зазначає, що кризові явища правосвідомості у суспільстві призводять до зниження рівня патріотизму в суспільстві, руйнації традицій та звичаїв, несуть загрозу національній безпеці України [2].

На нашу думку також слід звернути увагу на погляди В. Сировацького. Науковець вважає, що ключовим фактором кризи правосвідомості є децентрованість свідомості особистості, що проявляється у відсутності позитивно сформованої системи цінностей, здатності адаптуватися до змін [6].

Варто також наголосити на масовості деформацій. Саме на цьому робить акцент у своїх працях О. Ганзенко. Дослідник звертає увагу на масовий характер нігілістичного ставлення до закону, поширення цього явища серед усіх учасників правовідносин [1].

Одним із шляхів подолання кризи правосвідомості і її негативних наслідків, що були наведені вище, має стати розвиток освіти. На нашу думку, освітня система має слугувати базою для формування навичок правової соціалізації особистості, використовуючи можливості діяльнісного підходу до навчання,

ЗМІСТ

Розділ 1. СОЦІОКУЛЬТУРНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ ЗАСОБАМИ ОСВІТИ.....	4
<i>Азарченков О. В.</i> Соціальне явище самогубства: соціокультурний вимір.....	4
<i>Aliyeva A. V.</i> National Character as a Distinctive Feature of.....	6
<i>Ахматова Н. О.</i> Освіта як засіб формування екологічної свідомості в умовах сучасних соціокультурних загроз.....	8
<i>Базаєв О.</i> Криза правосвідомості в сучасному суспільстві: причини та шляхи подолання засобами освіти.....	10
<i>Володіна Л. В.</i> Освітні технології як засіб подолання соціокультурних викликів у сучасному суспільстві на уроках німецької мови.....	12
<i>Врайт Г. Я., Даниленко А. В.</i> Роль освіти в подоланні соціокультурних стереотипів та дискримінації.....	14
<i>Гонтар Д. А.</i> Соціокультурні виклики у викладанні історії.....	16
<i>Гончарова О. Є.</i> Нова інституціоналізація метафізичної праці – необхідний соціокультурний крок адаптації людства до надлюдських можливостей від застосування <i>smart</i> -знарядь праці в умовах цифровізації.....	19
<i>Guliyev P. N., Skerova R. M.</i> Teaching Physical Education and Possibilities for Integration With Other Subjects.....	22
<i>Добролюбська Ю. А.</i> Трансформації книжкової культури у сучасному освітньому просторі.....	24
<i>Данильян О. Г., Калиновський Ю. Ю.</i> Трансформація української національної ідентичності в умовах російсько-української війни.....	27
<i>Дзьобань О. П., Буліч А. І.</i> Система освіти в сучасному суспільстві: до питання про сутність та трансформації.....	30
<i>Зубріліна К. Ю.</i> Інклюзія як соціокультурний виклик сучасності в мистецькій освіті.....	32
<i>Isgandarova V. Z.</i> Big Data and Journalism: The Role of Data Infrastructure in the Production and Dissemination of Information.....	36
<i>Карасьова Л. М.</i> Сучасні виклики в українській освіті та способи їх подолання.....	38
<i>Коляда І. Г.</i> Як цифрове середовище впливає на самоідентифікацію особистості?.....	40
<i>Косих А. П.</i> Соціокультурні виклики сучасності та шляхи їх подолання засобами освіти.....	42
<i>Мілютін О. О.</i> Інноваційні освітні технології як інструмент адаптації в посткризових умовах.....	44
<i>Овчаренко О. А.</i> Гендерна освіта як інструмент подолання соціокультурних викликів сучасності.....	46
<i>Нехай В. А.</i> Соціокультурні виклики сучасності та шляхи їх подолання засобами освіти: світовий та український досвід.....	48
<i>Петінова О. Б., Самойлова П. Е.</i> Інноваційні підходи у проєктній діяльності в сучасному соціокультурному середовищі.....	50
<i>Поліщук І. О.</i> Політична пасивність як політологічна проблема та соціокультурний виклик.....	53
<i>Пронь І. С.</i> Особливості соціальної роботи з учасниками бойових дій та	

ветеранами.....	56
Трофименко В. А. Праворозуміння і правозастосування: складові одного процесу чи навпаки?.....	58
Шульга А. В., Гобова А. В. Вплив цифрових технологій на сучасну освіту.....	60
Яндола К. О. Перспективи та обмеження використання мобільних застосунків в освітньому процесі.....	62
Ятчук М. С. Ситуативні та особистісні детермінанти агресивної поведінки осіб, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, її профілактика.....	64
Яшина О. М., Шабасєва Л. М. Соціокультурні аспекти сьогодення та шляхи їх подолання засобами освіти.....	66
Zhan Na The Role of Education in Shaping Women's Status in Contemporary Chinese Society.....	68
РОЗДІЛ 2. ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ПІДВАЛИНИ ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	70
Balakishiyeva G.I N. The Poetic-Stylistic Features of Toponyms in Love Epics.....	70
Babasoy U. A. Metin Kaçan's Cholera Street (Ağır Roman): a Defining Work of Turkish Postmodernism.....	71
Guliyev E. M. Reflection of Classical Azerbaijani Literature in the Press of the Republic of Azerbaijan.....	73
Гармаш С. В. Сучасні тенденції у сфері освіти як одному з ключових факторів впливу на ціннісні орієнтири особистості.....	75
Гребенюк А. В. Освіта впродовж життя в умовах метамодернізму.....	76
Доброносова Ю. Д. Філософські засади формування змісту програми дисципліни «Ділові контакти з іноземними партнерами».....	78
Девтеров І. В., Дранник В. А. Роль філософії у забезпеченні якості компетенцій сучасного фахівця.....	81
Efendiyeva A. U. Semantic Features of Verbs of Understanding in the Azerbaijan Language.....	82
Коваленко Г. В. Логіко-комунікативні компоненти наукової аргументації як філософсько-методологічні підвалини формування науково-методичного потенціалу сучасної освіти.....	85
Ємельяненко Г. Д., Абизова Л. В., Ківін О. М. Філософсько-методологічні та психологічні аспекти сучасної освіти.....	87
Качурова С. В. Сила філософії.....	89
Компанієць Л. В. Критичне мислення як стратегія сучасної освіти.....	91
Неплях В. В. Філософське обґрунтування необхідності гендерного підходу у шкільній освіті з формування здорового способу життя.....	93
Неплях Є. О. Феномен гендеру в історико-філософському вимірі: еволюція ідей та суспільних уявлень.....	96
Одинець О. А. Холістична методологія сучасної освіти: причинно-системний підхід.....	98
Піщанська В. М. Навчання мистецтву та навчання через мистецтво в сучасному освітньому просторі.....	101
Солоділова О. В. Культурні традиції як основа української національної ідентичності.....	102
Субота А. П., Нестеренко В. О. Філософія онлайн-курсів: заміна традиційної	